

Sygn. akt IV U 327/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Halina Michalak

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 23 lipca 2021 roku w Sieradzu

odwołania I. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 30 marca 2021 r. Nr (...)

w sprawie I. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że I. Ł. jako prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 15.10.2020 roku.

Sygn.akt IV U 327/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.03.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. powołując się na art. 83 ust.1 pkt 1 i 3, art. 6 ust.1 pkt 5, art.8 ust.6 pkt 1 i ust.6a, art.12 ust.1, art. 13 pkt 4 , art. 18 ust.9, art.18a ust.1, art., 18aa, art.20 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.), art. 81 ust.2 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1398), art. 18 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 6 marca 2018 8r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292) stwierdził, że I. Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 15.10.2020 r. W decyzji określono także podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wypadkowe, zdrowotne za okres od października 2020 r. do lutego 2021 r. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że I. Ł. od 15.10.2020 r. zgłosiła rozpoczęcie działalności gospodarczej i z tego tytułu w dniu 26.10.2020 r. zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego zdrowotnego oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 15.10.2020 r. z kodem ubezpieczenia 05 72 22 jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia. To zgłoszenie było nieprawidłowe, gdyż I. Ł. miała ustalone prawo do renty rodzinnej w okresie od 01.02.2009 r. do 30.04.2017 r. W dniu 10.11.2020 r. I. Ł. złożyła deklarację

rozliczeniową z tym samym kodem, z naliczonymi składkami na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Następnie w dniu 23.11.2020 r. I. Ł. wyrejestrowała się z ubezpieczeń z kodem 05 77 22 z datą wyrejestrowania 15.10.2020 r. i zgłosiła się do ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczenia 05 40 00 z datą zgłoszenia jako osoba niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym i podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. W dniu 23.11.2020 r. I. Ł. złożyła deklarację rozliczeniową ZUS DRA za 10/2020, w której zostały naliczone tylko składki na ubezpieczenie zdrowotne z kodem tytułu ubezpieczenia 05 40 00. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z zasadami, określonymi w art. 6 ust.1 pkt 5, art.12 ust.1 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona. Jednocześnie w myśl art.18 ust.1 ustawy Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy (...) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Rozwiązanie to, określane mianem „ulgi na start” ma charakter dobrowolny i uzależnione jest od decyzji przedsiębiorcy. Wyrazem woli skorzystania z tego rozwiązania jest zgłoszenie się do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczenia 05 40 00 stosownie do art. 66 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Organ przyznał, że I. Ł. spełniała warunki do skorzystania z „ulgi na start”, jednak aby z niej skorzystać, w ciągu 7 dni od daty rozpoczęcia prowadzenia działalności winna była zgłosić się w ZUS do ubezpieczenia zdrowotnego z kodem 05 40 00, czego jednak nie zrobiła. Zdaniem organu ubezpieczona skutecznie zrezygnowała z tego uprawnienia składając zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 15.10.2020 r. z kodem tytułu ubezpieczenia 05 72 22. W ocenie organu zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych było dokonane przez I. Ł. świadomie, co znajduje potwierdzenie w złożeniu w dniu 10.11.2020 r. dokumentu rozliczeniowego za 10/2020 z naliczonymi składkami na ubezpieczenia społeczne. Organ podkreślił, że w przypadku rezygnacji z „ulgi na start” nie jest możliwe wsteczne skorzystanie z tego uprawnienia a tym samym I. Ł. nie mogła wyrejestrować się w dniu 23.11.2020 r. z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zgłosić do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z kodem ubezpieczenia 05 40 00 z datą zgłoszenia 15.10.2020 r. jako osoba korzystająca z „ulgi na start”. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgłoszenie się przez ubezpieczoną do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego z kodem ubezpieczenia 05 72 22 nie wynikało z błędu ani omyłki pisarskiej, gdyż za takowy możnaby uznać np. zgłoszenie z kodem 05 72 22 tylko do ubezpieczenia zdrowotnego albo zgłoszenie niewłaściwego kodu tytułu ubezpieczenia.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego pełnomocnik I. Ł. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do zwolnienia z ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. W uzasadnieniu zajętego stanowiska wskazano, że w związku z podjęciem w dniu 15.10.2020 r. pozarolniczej działalności doszło do błędnego zgłoszenia przedsiębiorcy w dniu 26.10.2020 r. do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od daty podjęcia działalności. Zdaniem skarżącej I. Ł. w sposób jednoznaczny wyraziła wolę skorzystania z „ulgi na start” poprzez złożenie korekty zgłoszenia z kodem ubezpieczenia 05.40.00 w dniu 23.11.2020 r.; zaznaczono przy tym, że nie ma przepisów zabraniających zmiany danych zawartych w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych dotyczących kodu zgłoszenia. Podkreślono przy tym, że pomimo złożenia zgłoszenia z błędnym kodem 05 72 22, to opłaty na podstawie deklaracji ZUS DRA zostały dokonane zgodnie z kodem 05.40.00, co dodatkowo potwierdza wyrażenie woli skorzystania z „ulgi na start”.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. Ł. miała ustalone prawo do renty rodzinnej w okresie od 01.02.2009 r. do 30.04.2017 r. W dniu 15.10.2020 r. I. Ł. rozpoczęła wykonywanie po raz pierwszy pozarolniczej działalności gospodarczej. W związku z podjęciem działalności gospodarczej I. Ł. podjęła współpracę z biurem podatkowym M. P. w zakresie relacji podatkowych i ZUS-u. I. Ł. przekazała M. P., że była uprawniona do renty rodzinnej oraz że posiada orzeczenie o niepełnosprawności, licząc,

że uzyska określone środki finansowe z PFRON-u. I. Ł. informowała M. P. również o chęci skorzystania z instytucji, umożliwiającej nieopłacanie przez pierwszych 6 miesięcy prowadzonej działalności składek na ubezpieczenia społeczne. Ponieważ z uwagi na stan pandemii zainteresowane porozumiewały się telefonicznie, na skutek niezrozumienia intencji mocodawczyni, w dniu 26.10.2020 r. M. P. zgłosiła I. Ł. do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, wypadkowego zdrowotnego oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 15.10.2020 r. z kodem ubezpieczenia 05 72 22 jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia. Konsekwencją zgłoszenia I. Ł. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dnia 26.10.2020 r. było złożenie 10.11.2020 r. deklaracji rozliczeniowej z naliczonymi składkami na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Kiedy I. Ł. dowiedziała się o wysokości składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne uzmysłowiła sobie, że jej zgłoszenie do ZUS-u nie uwzględnia ulgi, przewidzianej dla przedsiębiorców, rozpoczynających po raz pierwszy działalność gospodarczą. Efektem spostrzeżenia niezgodnego z wolą ubezpieczonej zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych było złożenie przez M. P. w dniu 23.11.2020 r. wyrejestrowania I. Ł. z ubezpieczeń z kodem 05 77 22 od 15.10.2020 r. i zgłoszenia jej wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczenia 05 40 00 jako osoba niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym i podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców; w tym samym dniu została złożona deklarację rozliczeniową zawierającą naliczenie wyłącznie składek na ubezpieczenie zdrowotne. Decyzją z dnia 30.03.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że I. Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 15.10.2020 r.

(wydruk z CEIDG, zawiadomienia o wszczęciu i zakończeniu postępowania, raport rozliczeń należności płatnika, decyzja z 30.03.2021 r. w aktach ZUS, zeznania I. Ł. z 23.07.2021 r. od 00:04:08 do 00:11:40 minuty)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie I. Ł. zasługuje na uwzględnienie. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2021.423 t.j. – dalej ustawa systemowa). Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby będące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. W myśl art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność - w myśl art. 8 ust. 6, pkt 1 - uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U.2021.162 t.j.), przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmując ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od ustania jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może zrezygnować z uprawnień, o których mowa w ust. 1 przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (art. 18aa ustawy systemowej). Powyższe przepisy wskazują, że tzw. ulga na start ma charakter dobrowolny, a więc jej wykorzystanie zależy od woli przedsiębiorcy. Z treści uzasadnienia projektu ustawy Prawo przedsiębiorców wynika, że ustawodawca wprowadzając ulgę na start kierował się interesem początkujących przedsiębiorców, dla których obowiązek opłacania składek na

ubezpieczenie społeczne był wyjątkowo dotkliwy, gdyż składki z tytułu ubezpieczeń społecznych należało uiszczać nawet mimo braku uzyskania jakiegokolwiek dochodu. Z konstrukcji art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców wynika, że zasadą jest niepodleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez przedsiębiorcę przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia tej działalności. Skoro podleganie ubezpieczeniom poddano woli ubezpieczonego i wolę tę można jednoznacznie ustalić, a jednocześnie z dokumentów składanych organowi rentowemu wynika zarówno zgłoszenie się do ubezpieczenia jak też chęć skorzystania z "ulgi na start" i nie zachodzi prawdopodobieństwo instrumentalnego wykorzystania systemu ubezpieczeń społecznych, to możliwe jest uznanie, że taka osoba nie zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych, mimo formalnego dokonania zgłoszenia z kodem 05 72 22. W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności zeznań samej skarżącej, które Sąd uznał za wiarygodne, jako spójne i znajdujące uzasadnienie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie, wolą I. Ł. było niepodleganie ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. Wynika to wyraźnie z jej zeznań oraz z czynności, których dokonała w toku postępowania przed organem rentowym w postaci dokonania korekt zgłoszeń do ubezpieczeń niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości, iż nie jest objęta preferencyjnym systemem podlegania ubezpieczeniom społecznym. Na skutek omyłki wskazano w zgłoszeniu do ubezpieczeń w ZUS kod zgłoszenia 05 72 22, oznaczający osobę prowadzącą działalność gospodarczą mającą prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy dla której podstawa wymiaru składek stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Niezwłocznie po zorientowaniu się o zaistnieniu błędu biuro podatkowe reprezentujące ubezpieczoną podjęło działania w celu jego wyeliminowania. Mając na uwadze całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd doszedł do przekonania, że dokonane przez ubezpieczoną zgłoszenie do ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, po jego korekcie z 23.11.2020 r. w pełni odpowiadało faktycznemu zamiarowi skorzystania przez I. Ł. z tzw. ulgi na start, tj. określonego w art. 18 ust. 1 Prawa przedsiębiorców, uprawnienia do podlegania przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia po raz pierwszy działalności gospodarczej, wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., Sąd orzekł ja w sentencji wyroku.